

alle.

[24] Hvad er omkostningerne for os ved et sådant eksperiment - vil de fleste formentlig spørge. Vi påtager os et nyt ansvar, vi ikke tidligere har haft. Vi har tidligere, når tingene gik skævt, når organisationen var dårlig og timingen i uorden, kunnet kaste skylden på Direktoratet for de Videregående Uddannelser eller undervisningsministeren. Nu bliver det lige pludselig et langt stykke hen ad vejen vores egen skyld, hvis tingene går skævt. Det ansvar må vi tage, hvis vi mener noget med den kritik, vi gennem årene har fremsat overfor systemet.

[25] Ministeriet - og her tænker jeg ikke blot på Undervisningsministeriet, men i højere grad på Finansministeriet - skal vise, at man mener noget med det, når man i den senere tid har talt så meget om modernisering og decentralisering. Det er ikke tilstrækkeligt, at man er villig til at give slip på nogle hjørner hist og her. Hvis et sådant forsøg skal have nogen værdi og føre til resultater, man kan bygge på, og være attraktivt for universitetet, må forsøget være stort anlagt og mindst omfatte de problemkomplekser, jeg her har berørt.

[26] Organisationerne må også sluge nogle kameler. De bliver nødt til at slække på nogle krav vedrørende løn- og ansættelsesvilkår, dog således, at de krav, der er i den nugældende overenskomst, bliver minimumkrav. Jeg håber, organisationerne kan indse, at selv om de principielt har været modstandere af sådanne separate løsninger, må det også være i deres medlemmers interesse, at man forsøger at finde frem til, hvordan et universitet kan fungere optimalt, og det kan man kun ved at eksperimentere.

[27] Jeg har her kastet en handske i oprørets ånd. Jeg håber, at finansministeren og undervisningsministeren - og også universitetet - tør tage den op, og lad os så sammen starte oprøret!"

MELLEM MORA OG MORFOLOGI: NYT OM STØDET I MODERNE RIGSDANSK

Af Hans Basbøll [11]

"Det er som om der ved stødet er noget lokkende, som om forskeren, blot han trænger dybt nok ned i emnet, får lovning på at kunne forstå og (bort)forklare stødet [...] Dansk ville i sandhed være et kedeligere sprog uden stødet" (Heger 1980: 78).

MORA-ANALYSEN

Som jeg nævnte i mit foredrag ved dette mødes forgænger (Basbøll 1986: 32) har jeg efter Basbøll 1985 "gennemført en ny, mere teoretisk orienteret, analyse af stødet, med udgangspunkt i Larry Hymans teori om "fonologisk vægt" (Hyman 1985)". I dette indlæg tager jeg udgangspunkt i den nævnte analyse der netop nu er færdigtrykt (Basbøll 1988).

Afgørende for denne analyse er det klassiske (og senere "Pragerske") begreb "mora", her forstået som et mål for stavelsesvægt: danske stavelser kan være enten lette (= monomoriske) eller tunge (= bimoriske); fx er stavelser med fonologisk langvokal (fx *pæn*, 1. stavelse i *sofa*) tunge, og tryksvage stavelser (fx 2. stavelse i *sofa*) lette. Principperne for stavelsesvægt er delvis sprogspecifikke og derved typologisk interessante: fx har oldnordisk (som latin og i øvrigt også fx finsk) tillige overtunge (= trimoriske) stavelser, og i de fleste moderne nordiske sprog er alle trykstærke stavelser tunge (som også i fx italiensk). Dansk adskiller sig fra alle de øvrige nævnte sprog ved at obstruenter ikke kan medvirke til at gøre stavelsen tung. Således er fx dansk *kæt* en let stavelse, men svensk og norsk *katt* en tung stavelse; tilsvarende er 1. stavelse i den

bekendte form *katten* let på dansk men tung på svensk og norsk. *Hest* er tung på norsk men let på dansk (eller måske rettere: neutraliseret i henseende til stavelsesvægt, se Basbøll 1988), osv.

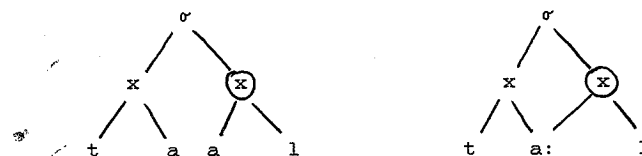
At denne anvendelse af morabegrebet kan belyse nogle vigtige sprogtypologiske og sproghistoriske forhold, vil jeg prøve at illustrere med følgende tabel (som med en enkelt justering er oversat fra et arbejde om italiensk: Basbøll (i trykken); jvf. i øvrigt Vennemann 1988):

	LATIN	ITAL	OLDNO	MISL/SV	DANSK
Antal moræ i bet stav	1,2,3	2	1,2,3	2	1,2
Antal moræ i ubet stav	1,2,3	1,2	1*	1*	1*
Hvilke C kan være C:?	"alle"	"alle"	"alle"	"alle"	sonor.
C: intervokalisk?	ja	ja	ja	ja	kun i stødstav**
C: ordfinalt?	nej	nej***	ja	ja	kun i stødst****
C: kun efter V?	ja	ja	ja	ja	ja
V: ordfinalt?	ja	nej	ja	ja	næsten kun i stødst*****
kort bet V ordfinalt?	nej	ja	nej	nej	ja

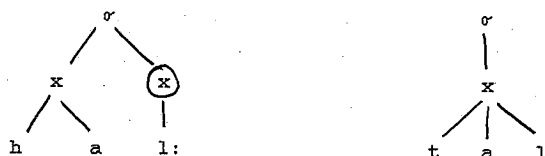
NOTER TIL TABELLEN:

- *) I germanske sprog har bitrykstavelser normalt samme vægtmuligheder (kvantiteter) som betonedede stavelser (jvf. svarene i øverste række).
- **) I eksempler som *begynde*, *Canada* (se nedenfor).
- ***) Hvis man inddrager låneord som *gas*, *tram* udtalt med final langkonsonant, bliver svaret i stedet et "(ja)".
- ****) Herudover (jvf. note **) kan lang konsonant forekomme i stødløse stavelser som i *faldne*, *jambe*, men det er jo kun stavelses- og ikke ordfinalt.
- *****) Herudover i ordet *far* samt fx nyere engelske låneord (typen *tattoo*) og interjektioner (*Åh* osv.).

Efter min opfattelse er der således gode argumenter for at anvende morabegrebet i fonologien. Men i dansk er der faktisk også direkte fonetisk evidens ("prima facie") for moraen, nemlig i stødstavelser. Ifølge Eli Fischer-Jørgensens store stødundersøgelse (1987) består en stødvokal fonetisk set af to halvdele hvoraf den første svarer ganske til første halvdel af en stødløs langvokal, hvorimod den anden er laryngaliseret med en række akustiske følger vedr. tonehøjde, intensitet m.v. Dette stemmer smukt med en analyse hvorefter en fonologisk langvokal (der i øvrigt er ca. dobbelt så lang som en kortvokal) falder i to moræ, således at stavelsens stødfase i givet fald begynder ved den anden moras begyndelse. Jeg angiver stavelsesstrukturen i ordet *tal* således (hvor den venstre figur blot er en notationsvariant af den højre som er den der anvendes i det følgende; 'r' betegner en stavelse, 'x' en mora; den stødholdige mora er markeret med en cirkel):

Når vi sammenligner kortvokaliske ord som *hal*, *tal* er stødkonsonanten konsekvent og signifikant længere end den tilsvarende konsonant i stødløs stavelse (se Riber Petersen 1973 og Fischer-Jørgensen 1987). Det ville være ganske urimeligt at påstå at denne længdeforskel skyldes stødet, idet en stødvokal kan være klart kortere end, men ikke længere end, den tilsvarende stødløse langvokal (i så fald skulle man altså postulere at stødet forlænger en konsonant, men kun kan forkorte en vokal). Jeg vil sige lige det omvendte, at konsonantlængden muliggør stødet (dette er i øvrigt en klassisk opfattelse, jvf. Aage Hansen 1943). Denne opfattelse vil jeg udtrykke således i stavelsesstrukturen:

('x', der som nævnt står for moræ, svarer til Hymans (1985) "Weight Units"; segmentlængden er kun angivet af praktiske grunde: den er forudsigelig ud fra stavelsesstrukturen).

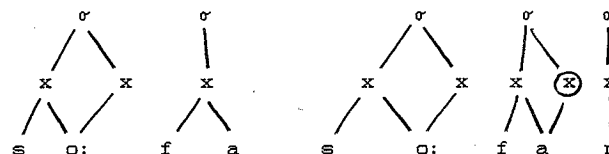
Ifølge Basbøll 1988 forudsiges stød i det store flertal af hjemlige og fremmede ord (dog ikke fx nyere engelske lån der er stødløse), herunder de fleste bøjningsformer men ikke generelt afledninger og sammensætninger, af følgende regel:

DEN FONOLOGISKE STØDREGEL: STØD SIGNALERER PÅBEGYNDelsen AF EN 2. MORA I ULIGE STAVELSER (REGNET BAGFRA)

Bemærk at man ikke i denne regelformulering, der er gjort så generel som mulig, behøver nævne nogen accentuelle eller segmentale betingelser for stød overhovedet (jvf. begrebet "stødbasis" der er nødvendigt i alle andre mig bekendte analyser af støddistributionen) [2].

Reglen gør også rede for den traditionelle danske skoleudtale af latin og græsk. I praksis dækker den stød i ultima og antepenultima, idet stavelser før den betonedes (i en trykgruppe) kun kan være lette (ved en generel regel) [3]. Ordene på -el, -er m.v. opfører sig stødmæssigt undertiden som enstavede, undertiden som tostavede. En final syllabisk konsonant ignoreres af stødreglen (som "ekstrametrisk"; man kan endda begrænse denne type til finale bøjningsendelser uden vokal, men jeg tør ikke sige om disse to formuleringer adskiller sig empirisk). Om alle disse forhold (hvoraf mange stadig er helt uafklarede), se nærmere Basbøll 1988.

Jeg vil nu illustrere denne stødanalyse ved hjælp af et enkelt men temmelig indviklet eksempel: En bøjningsform som *sofaen* beskrives normalt som bestående af en tostavet stamme og en enstavet endelse, således at stammens 2. stavelse på en række punkter (vokallængde og -kvalitet, stød, tryk) alternerer med den tilsvarende stavelse i *sofa*. Jeg vil derimod hævde at tegngrænsen i *sofaen* går mellem 2. stavelser 1. og 2. mora (ganske som stødet i den bekendte form *nu'et* hører med til endelsen og ikke til stammen). Hvis man siger at endelsen begynder med en "fri mora" falder hele dette kompleks af alternationer på plads, sml. de følgende figurer af *sofa*, *sofaen*:

De enklitiske pronominer og substantivernes produktive pluralisendelse begynder ligeledes med en sådan "fri mora". Efter denne opfattelse er denne "frie mora" ikke noget rent abstrakt, den manifesteres ved stødet (jvf. analysen af *nu'et* i stamformen [nu] plus endelsen (stød plus syllabisk *ø*)). I tilfældet *sofaen* er alle ændringer i den bekendte form (i forhold til den ubekendte): vokalforlængelse, stødtilkomst, vokalkvalitetsændring og bitrykstilkomst, automatiske konsekvenser af morfemtilføjelsen. Dette stemmer med at alternationen er helt produktiv og diakronisk stabil (jeg har aldrig hørt om nogen tendens blandt (i vid forstand) rigsmålstalende danskere til udtaler af sådanne ord med almindeligt kort tryksvagt [a], hvilket man ellers kunne vente hvis der var tale om en (morfologisk) alternationsregel).

Det er velkendt at enstavelsesord mister stødet før bøjningsendelsen schwa, sml. *hus*, *huse*; *fin*, *fine*. Efter min opfattelse stiller Orešnik (1979) tingene på hovedet når han postulerer en morfologisk betinget regel der tilskriver stød (bl.a.) "i ubestemt positiv ental af tillægsord af *fin*-klassen" (p. 125): at enstavelsesord med fonologisk langvokal får stød er netop ikke noget morfologisk betinget, men noget rent fonologisk. Derimod har han ret i at selve alternationen *fin*, *fine* (osv.) ikke er rent fonologisk, således som alternationen *sofa*, *sofaen* ifølge min (men ikke ifølge Orešniks (1979: 124)) analyse er det. Der er nemlig velkendte undtagelser til reglen om stødtab foran schwa (fx *smart*, *gængs*), og ved ad hoc-dannelser tror jeg ikke man vil følge stødtabsreglen (tænk fx på adjektivet *fil* brugt spøgende om *homofil*, *pædofil* osv.: i alle disse *file* personer ville der være stød på *fil*); sml. heroverfor den uundgåelige stødtilkomst ved bekendt artikel af ord på final kortvokal, også i rene ad hoc-dannelser. Jeg vil derfor opstille følgende regel (efter Aage Hansen 1943):

DEN MORFONOLOGISKE STØDREGEL:

ENSTAVEDE STAMMER MISTER STØD FORAN SYLLABISK MORFEM

Stammer på udlydende vokal og stammer på *-el*, *-er* m.v. har særlige stødforhold og kan ikke diskuteres her. Også visse bøjningsparadigmer, specielt inden for verberne, er problematiske og må tages op ved en anden lejlighed (en del af disse problemer er diskuteret i Basbøll 1985 og 1988, begge med henvisninger). Jeg vil derimod nu drøfte nogle typiske eksempler på den morfonologiske stødregel.

Substantivet og verbet *tale* har samme enstavende rod (en rod er også en stamme, efter min terminologi, men ikke nødvendigvis omvendt [4]); disse former har derfor begge den morfologiske struktur [[*tal*] *e*], hvilket medfører stødløshed ifølge den morfonologiske stødregel (hvis nogen ville regne substantivet *tale* som monomorfemisk, ville det intet ændre på muligheden for at forudsige stødløshed). Adjektivet *kantet* får ligeledes stødløshed (modsat substantivet *kant*) ved den morfonologiske stødregel: [[*kant*] *et*].

Den morfonologiske stødregel dækker også hovedtendenserne for sætningernes vedkommende, fx stødtabene i veletablerede enstavelses førsteled som i [[*sol*] [*skin*]], [[*vin*] [*glas*]], [[*land*] [*mand*]]; ligeledes dækkes [[*mand*] *e* [*fald*]] og [[*mand*] *s* [*tøj*]] (sidstnævnte i form af "manglende stødtab"). At reglen ikke (modsat den fonologiske stødregel) har "alt-eller-intet"-karakter vises bl.a. af former som [[*bil*] [*færge*]], hvor stød synes i fremtrængen, og af tendensen til stødbevarelse i ad hoc-dannelser (jvf. ovenfor, fx *fillitteratur* om *homofili*, *pædofili* osv.).

Præteritumsformen *klædte* er regelret stødsløs ifølge den morfonologiske stødregel: [[*klæd*] *te*]. Præteritum participium af fx *klæde* i pluralis eller bestemt form bevarer - ligeledes regelret - stødet: [[[*klæd*] *t*] *e*]; participiumsendelsen *t* er en regelret bøjningsendelse (eller en bøjningsnær afledningsendelse, hvilket ikke vil gøre nogen forskel i henseende til stødreglerne, se nedenfor), og hører altså ikke med til stammen (jvf. den " nøgne " participiumsform [[*klæd*] *t*]). Heroverfor kan sættes verbet *blomstre*, afledt af substantivet *blomst*. *r* hører klart med til stammen, og infinitivsformen er således stødløs: [[*blomst* + *r*] *e*]. Denne forskel mellem "stammeelementer" (som *r* i *blomstre* eller *l* i *samle*) på den ene side, og bøjningsendelser og (relativt) produktive

afledningsendelser (som *t* i *klædt(e)* eller *ning* i *vejning*) på den anden, er forventelig ud fra almene morfologiske principper. Jeg kan desværre ikke diskutere disse interessante og vigtige morfologiske spørgsmål nærmere her. Endelig skal det nævnes at verber med flerstavede stammer naturligvis ikke undergår den morfonologiske regel, fx [[*erobr*] *e*] (jvf. Heger 1980).

Jeg vil afslutningsvis diskutere om der virkelig - som det normalt hævdes - er en særlig (ordklassespecifik) stødregel for komplekse verber som *betale*, *udtale*, og komplekse adjektiver som *behåret*, *firkantet*. Min påstand er at en sådan regel ikke findes, og at stødforholdene afhænger af almindelige morfologiske principper (foruden naturligvis fonologiske, som omtalt ovenfor) som kan formuleres uafhængigt af ordklasser. Der er altså efter min opfattelse tale om et sammenspil mellem de to allerede formulerede stødregler, hvorimod der ikke behøver opstilles nogen speciel stødregel, og således heller ikke en ordklassespecifik stødregel. Men det er indlysende at stødforholdene under alle omstændigheder er underlagt leksikalske restriktioner og at generelle regler således ikke er nok.

Tag som eksempel det komplekse adjektiv *firkantet*: semantikken viser klart at det er en afledning af *firkant* (og ikke en sammensætning af *fir-*, *-kantet*): [[[*fir*] [*kant*]] *et*]. Verbet *udtale* har stammen *udtal*, som vi også finder i participiumsformen *udtalt*, og infinitivsendelsen *schwa*: [[[*ud*] [*tal*]] *e*]; da stammen er tostavet sker der ikke stødtab i infinitiv. Substantivet *udtale* er derimod sammensat af *ud-*, *-tale* (jvf. at det tilsvarende simplexsubstantiv er *tale*, hvorimod der ikke kan påvises nogen substantivstamme *[*udtal*], sml. participiumsformen *udtalt* for verbet ovenfor): [[*ud*] [*tale*]] (eller mere detaljeret: [[*ud*] [[*tal*] *e*]]); denne struktur forudsiger - korrekt - stødtab på andetleddet som om det stod isoleret.

Bemærk at der intetsteds af de morfologiske strukturer fremgår noget (eksplicit) om ordklasser.

Tilsyneladende er *uskyldig* analytisk tvetydigt: er det afledt via *uskyld* eller *skyldig*? Ex hypotesi tager jeg trykmønstret som et symptom på den talendes strukturering, parallelt med at enhedstryk er et symptom på den talendes "frasedannelse" (snarere end noget der kan forudsiges fra en autonom syntaks):

[*spise fisk*] vs. [*spise*] [*fisken*]
[*gå i vandet*] vs. [*gå*] [*i vandet*]
(jvf. Rischel 1983). Dette ræsonnement peger på konstituentstrukturen [[*uskyld*] *ig*], der stemmer med stødforholdene. Tryk og stød peger ligeledes på strukturen [[*mærkværd*] *ig*]; jeg vil naturligvis ikke hævde at [*mærkværd*] er nogen naturlig konstituent, men derimod nok at *-ig* er en selvstændig, og for den talende analyserbar, endelse.

I et tilfælde som *behåret* stemmer tryk- og stødforholdene med strukturen [[*be* [*hår*]] *et*] (eller [[*behår*] *et*]); dette støttes af at det tilsvarende substantiv er *behåring*, hvorimod der ikke findes noget **håring*. De såkaldte "samdannelser" stemmer også med denne analyse: [[*kold blod*] *et*], jvf. *koldt blod*, men ikke noget adjektiv **blodet*.

Ad hoc-dannelser som *efterårsgrave* er som bekendt normalt uden stød i andetleddet (modsat fx *begrave*, *udgrave*). Jeg ser dette forhold i sammenhæng med den fra intonationsforskningen bekendte tendens (se Thorsen 1980) til at bryde særlig lange potentielle intonationsgrupper op i mindre fraser: det vil være naturligt for sprogbrugeren at strukturere en sådan ad hoc-dannelse som [[*efterårs*] [*grave*]] (evt. med yderligere intern struktur), ifølge hvilken *grave* skal udtales som når det står isoleret, dvs. uden stød.

Det sidste eksempel jeg vil nævne er emfatiske dannelser som *pisseregne* (med hovedtryk på begge led); dem har jeg tidligere analyseret således at det emfatiske tryk falder på *regne* (der derved, i stedet for det "neutrale" bitryk, på grund af emfasen får stærktryk), og at emfasen således er udtrykt både leksikalsk og prosodisk (jvf. at der kan være syntaktisk og prosodisk fremhævelse på én gang: *det var "HAM der gjorde det"*). At der ikke er stød i "andetleddet" i *pisseregne* stemmer ifølge denne analyse med at stød tilskrives uafhængigt af ("før") emfase, jvf. at der ikke er stød i verbet, selv ved emfatisk tryk på dette, i så "*stå dog "op i "H... "H... "H..., klokken er 11!!!*".

Jeg håber denne kortfattede gennemgang har kunnet illustrere min hovedpointe: at der er to centrale stødregler i moderne dansk rigsmål, nemlig den fonologiske og den morfonologiske stødregel, der følger de almene principper for henh. fonologiske og morfonologiske regler, og at de komplicerede stødforhold vi finder hovedsagelig skyldes disse reglers sammenspil; det er klart at reglerne forudsætter relevant leksikalsk information (herunder om de enkelte fleksivformer). De hyppigt opstillede stødregler der siges specifikt at gælde for (komplekse) verber og adjektiver, skylder efter min opfattelse en utilstrækkelig morfolgisk analyse deres eksistens. Jeg understreger at dette kun er hovedkonturerne af et forslag til stødanalyse, og at mangfoldige komplekse problemer endnu står tilbage.

Noter

[1] Dette bidrag er indholdsmæssigt nært beslægtet med min artikel "Stød in Present-Day Standard Danish: A Case of Phonology-Morphology Interface" der forventes publiceret i W. U. Dressler et al. (eds.): *Phonologica 1988. Papers from the Sixth International Phonology Meeting, Krems, July 1-4, 1988* (Cambridge University Press). Jeg skylder Eli Fischer-Jørgensen tak for gode stød-diskussioner i forbindelse med disse arbejder.

[2] I virkeligheden er denne regel en kombination af to der måske nok burde adskilles: et generelt strukturudsagn om stødstavelser, nemlig at de er tunge (med stød som signal for den stavelsesinterne moragrænse); og en regel om hvilke af de tunge stavelser der har stød. Denne sidste regel er formuleret ud fra de produktive forhold (jvf. latinudtaler m.v.), og gælder især monomorfemiske danske ords ultima og de fleste låneords (antepen)ultima; men den er altså ikke generel i samme forstand som strukturudsagnet. Stødforhold i bøjningsformer dækkes kun delvis.

[3] Jeg opfatter muligheden for egentlig (overdistinkt?) langvokal, og ligeledes for den indiskutabelt forekommende langvokalske kvalitet, i 1. stavelse af *maleri*, *måle op* m.v. som analogisk (efter de trykstærke former *male*, *måle*), jvf. at hverken langvokalisk kvantitet eller kvalitet kan forekomme i 1. stavelse i *anafor* osv. trods ortografiens klare opfordring hertil. Tilsvarende kan der være stød i "optaktstavelser" i forbindelser som *betale skat*, hvad der også kan opfattes som en form for analogi. Hele dette interessante analogispørgsmål vil blive diskuteret i en kommende publikation. (For udtaleformer med mulighed for egentlig langvokal og stød i optaktstavelser gælder den i teksten nævnte restriktion om optaktstavelseres vægt ikke.)

[4] Ifølge denne sprogbrug er *stamme* (modsat *rod*) således en rekursiv kategori; fx i *flyvskhed* er *flyv* både *rod* og *stamme*, *flyvsk* er en *stamme*, og det samme er *flyvskhed*: [[[flyv] sk] hed].

Litteraturhenvisninger

- Basbøll, Hans. 1985. "Stød in Modern Danish", *Folia Linguistica* 19. 1-50.
- Basbøll, Hans. 1986. "Nogle synspunkter på moderne dansk ordprosodi", 1. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog (K. Ringgaard, ed.), Århus. 29-35.
- Basbøll, Hans. 1988. "The Modern Danish Stød and Phonological Weight", *Certamen Phonologicum* (P.M. Bertinetto & M. Loporcaro, eds.), Torino. 119-152.
- Basbøll, Hans. I trykken. "Phonological Weight and Italian Raddoppiamento Fonosintattico", *Rivista di Linguistica* 1.
- Fischer-Jørgensen, Eli. 1987. "A phonetic study of the stød in Standard Danish", *Annual Report of the Institute of Phonetics, University of Copenhagen (=ARIPUC)* 21. 55-265.
- Hansen, Aage. 1943. *Stødet i dansk = Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske meddelelser XXIX.5*. København.
- Heger, Steffen. 1980. "Stødregler for dansk", *Danske Studier*. 78-99.
- Hyman, Larry. 1985. *A Theory of Phonological Weight*. Dordrecht.
- Orešnik, Janez. 1979. "Stødet i rigsdansk morfologi", *Danske Studier*. 123-129.
- Riber Petersen, Pia. 1973. "An instrumental investigation of the Danish "stød"", *ARIPUC* 7. 195-234.
- Rischel, Jørgen. 1983. "On Unit Accentuation in Danish - and the distinction between deep and surface phonology", *Folia Linguistica* 17. 51-97.
- Thorsen, Nina G. 1980. "Intonation contours and stress group patterns in declarative sentences of varying length in ASC Danish", *ARIPUC* 14. 1-29.
- Vennemann, Theo. 1988. *Preference Laws for Syllable Structure*. Berlin.

SPROGNÆVNETS TELEFONRÅDGIVNING

Af Else Bojsen

Det er mest almindeligt at komme her og præsentere projekter der er i gang, men det projekt jeg vil fortælle om er afsluttet, og den endelige rapport er udgivet. Alligevel tror jeg det kan være på sin plads og måske ligefrem nyttigt at præsentere dette projekt for netop dette forum.

Projektet kom nemlig i stand efter et nordisk sprognævns-møde med hovedtemaet "Hvad ønsker sprog-røgten af (sprog)forskningen?" Og selv om rapporten ikke foreslår bestemte ønskværdige forskningsprojek-ter, kunne den måske inspirere en og anden til at fundere nærmere over nogle af emnerne, enten i so-ciologisk eller i sprogvidenskabelig retning.

Det er blevet sagt - lidt anklagende - at pro-jektet blot var til "indvortes brug" i sprognævnene, men jeg håber altså at det også på en eller anden måde kan bruges udvortes. I det mindste kan projek-tet minde om at sprognævnene sidder inde med et stort materiale der kan være med til at belyse for-skellige sider af sprogtilstanden i Norden.

Kort fortalt gik projektet ud på at indsamle oplys-ninger om de mennesker der benytter sprognævnenes telefoniske svartjeneste. Det skete ved at udspørge dem der ringede i december 1984 og marts 1985 om bl.a. deres alder, erhverv og arbejdsplads og om hvad svaret skulle bruges til. Undersøgelsen omfat-